

Форма № 09/18
Затверджена рішенням вченої ради ІДГУ
від 30.08.2018 р., протокол № 1

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ТЕОРЕТИЧНИЙ КУРС РУМУНСЬКОЇ МОВИ
(ФОНЕТИКА. ЛЕКСИКОЛОГІЯ)**

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань для всіх галузей знань
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність для всіх спеціальностей
(код і назва спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації))

освітня програма для всіх освітніх програм
(назва освітньої програми)

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

В.М. Толочкова
(підпис ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою романо-германської філології
протокол № 5 від 18.12.2019 р.
Завідувач кафедри В.Ф.Радкіна

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості освіти факультету
іноземних мов С.О.Рябушко

Розробник програми: Кісеолар Поліна Дмитрівна, кандидат філологічних наук,
викладач кафедри романо-германської філології

Рецензент програми: Голованова Олена Михайлівна, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри романо-германської філології

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів:4	<i>Лекції:</i>	
	24	
Модуль: 1	<i>Практичні заняття:</i>	
Загальна кількість годин: 120		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:2-4	<i>Лабораторні заняття:</i>	
	-	
Семестр:4	<i>Семінарські заняття:</i>	
	24	
Тижневе навантаження (год.):	<i>Консультації:</i>	
- аудиторне:2		
- самостійна робота:6	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
Форма підсумкового контролю:залік	-	
Мова навчання: румунська	<i>Самостійна робота:</i>	
	72	

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни: основи теоретичного підходу до розуміння фонетичних та лексичних особливостей румунської мови, їх розвитку, функціонування, тенденцій.

Метою викладання навчальної дисципліни є: розкриття базових категорій лінгвістики та основних понять теоретичних дисциплін: фонетики, лексикології румунської мови; висвітлення принципів системної організації основних аспектів румунської мови.

Передумови для вивчення дисципліни: оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення дисциплін: «Румунська мова: теоретичний та практичний курс», «Вступ до мовознавства», «Вступ до романської філології».

Міждисциплінарні зв'язки: Проблематика курсу пов'язана з дисциплінами «Вступ до романської філології», «Практичний курс румунської мови», «Грамматика румунської мови», «Історія румунської мови», «Лексикологія румунської мови».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. **Знання:** знати методологічні принципи та положення, що формують засади теорії мови, основні поняття та коло проблематики таких дисциплін, як історія мови, теоретична фонетика, лексикологія та стилістика румунської мови; знати категорії та універсалії загального мовознавства; знати новітні тенденції в сучасному мовознавстві та мовознавчі школи, основні поняття та коло проблематики дисципліни;

2. **Уміння:** аналізувати та пояснювати мовні засоби різних рівнів мови з точки зору їхнього функціонального взаємозв'язку; пояснити зміст категорій, якими визначається суть мовних явищ, застосовувати набуті теоретичні знання при аналізі мовних явищ, одиниць мови та мовлення; пояснити міждисциплінарний характер зв'язку теоретичних дисциплін, аналізувати зміст категорій, якими визначається сутність мовних явищ, застосовувати теоретичні знання при аналізі мовних явищ, мовлення; орієнтуватися та пояснювати мовні засоби фонетичного та лексичного рівня мови з погляду його функціонального взаємозв'язку.

3. **Комунікація:** демонструвати теоретичну базу розуміння функціонування аспектів мови: фонетики, лексикології у взаємозв'язку.

4. *Автономність та відповідальність*: самостійно опрацювати різні типи джерел про предмет, завдання та його значення; систематизувати розуміння функціонального аспекту мови через виявлення основних фонетичних, граматичних, лексичних, стилістичних явищ, засобів виразності та прийомів оперування мовним матеріалом; демонструвати самостійність і відповідальність при виконанні функціональних обов'язків.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)							
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Фонетика фонологія. Вимовний перцептивний, акустичний фонологічний аспект звуків	2	2	2				6							
2.	Класифікація звуків (приголосні / голосні). Дифтонги і трифтонги. Чергування голосні і приголосні	4	2	2				4							
3.	Склад. Правила складування слова	4	2	2				6							
4.	Наголос. Інтонація	4	2	2				4							
5.	Правопис румунської мови	4	2	2				6							
6.	Орфоепія румунської мови	4	2	2				6							
7.	Структура словника. Загальні поняття	4	2	2				6							
8.	Морфологічна і морфемна структура слова. Його лексична структура	4	2	2				6							
9.	Слово. Поєднання слів. Зворот мови і вираз	4	2	2				6							
10.	Типи значення слів. Зміни змісту. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми	4	2	2				6							
11.	Процеси збагачення мови	4	2	2				6							

12.	Фразеологія. Лексикографія	4	2	2				6						
Проміжний контроль								4						
Разом:		48	24	24				72						

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема № 1 Фонетика і фонологія. Вимовний / перцептивний, акустичний і фонологічний аспекти звуків.

Аспекти вивчення звукової структури мови. Відносини фонетики з іншими лінгвістичними науками. Відносини фонетики з нелінгвістичними науками. Мовний пристрій. Поняття звуку. Типи звуків. Акустичні особливості звуків. Загальні положення про фонемі. Кореляція між звуком і фонем. Загальні уявлення про літеру. Співвідношення між звуком і буквою, фонем і буквою.

Тема № 2. Класифікація звуків (приголосні / голосні). Дифтонги і трифтонги. Чергування голосні і приголосні

Головний критерій класифікації звуків. Відмінності між голосними і приголосними. Акустична класифікація голосних і приголосних. Систематизація голосних. Аналіз і характеристика голосних. Поняття дифтонг. Класифікація дифтонгів. Шляхи формування дифтонгів. Поняття трифтонга. Класифікація трифтонгів. Поняття фонетичного чергування. Категорії чергувань. Напрямок чергувань. Чергування голосних. Чергування приголосних.

Тема № 3. Склад. Правила розподілу слів на склади.

Поняття про склад. Теорія складу. Голосна або функціональна теорія. Теорія апертури. Складова структура румунської мови. Складування. Правила складування

Тема № 4. Наголос. Інтонація

Концепція про акцент. Наголошені слова, наголошені та ненаголошені склади. Головний наголос, вторинний акцент. Поняття про фонетичне слово. Види акцентів у фонологічному та морфологічному плані. Функції акценту. Поняття інтонації. Види інтонацій. Компоненти інтонації. Мелодія.

Тема № 5. Написання румунської мови

Поняття про написання. Характерні особливості написання. Типи графіки. Запис. Принципи сучасного написання. З історії алфавіту. Загальні терміни написання.

Тема № 6. Орфоепія румунської мови

Загальні поняття про орфоепію. Стилї вимови. Поетична версія. Ораторський (риторичний) варіант. Науковий (академічний) варіант. Орфоепічні правила.

Тема № 7. Структура словника. Загальні поняття

Форма і зміст (значення). Відмінні риси слова. Категорії лексичних одиниць. Визначення слова. Аналіз лексичних одиниць. Словник як ціле. Частка латинського елемента. Запозичення з різних мов (старі лексичні запозичення). Семантична систематизація.

Тема № 8. Морфологічна і морфемна структура слова. Його лексична структура

Морфемі. Радикальні і афіксальні морфемі. Корінь. Основа слова. Різниця між основою і радикалом. Приставки. Типи префіксів. Правопис префіксів. Суфікси. Типи суфіксів. Правопис суфіксів. Фонетичні чергування. Лексична родина. Аналіз морфемної структури слова

Тема № 9. Слово. Поєднання слів. Зворот мови і вираз

Слово в мовній системі. Категорії слів. Форма і зміст слова. Відмінні риси слова. Категорії лексичних одиниць. Аналіз лексичних одиниць. Поєднання слів. Структура. Типологія.

Вислови. Типологія. Класифікація. Сенс. Вираз і стилістично-функціональні значення

Тема № 10. Типи значення слів. Зміни змісту. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми

Лексико-семантична структура слів: автономні (значущі) слова - граматичні (незначущі). Лексичне значення. Мотивований сенс і невмотивований сенс. Значення. Значний і

змістовний. Опозиційне позначення та конотація. Семантичне багатство лексики. Моносемія і полісемія. Сенс і значення.

Тема № 11. Процеси збагачення мови

Процеси збагачення внутрішньої лексики. Компонування, типи компонувань. Абревіатура. Перетворення (зміна морфологічного класу). Процедури збагачення зовнішньої лексики. Лексичні запозичення. Причини лексичних нововведень. Латиноамериканські неологізми. Запозичення з романських мов. Початкові слова; етимологічний аналіз. Успадковані слова. Запозичені слова

Тема № 12. Фразеологія. Лексикографія

Загальні поняття. Фразеологічні одиниці. Типи фразеологізмів. Характеристика фразеологізмів. Джерела фразеології. Інші категорії фразеологізмів. Стабільні синтаксичні групи. Типи словників. Одномовні, двомовні, багатомовні словники. Великі та вибіркові словники. Мовні та енциклопедичні словники. Класифікація мовних словників

5.2 Тематика семінарських занять

Заняття 1. Фонетика і фонологія. Вимовний / перцептивний, акустичний і фонологічний аспекти звуків 2 год.

Заняття 2. Класифікація звуків (приголосні / голосні). Дифтонги і трифтонги. Чергування голосні і приголосні 2 год.

Заняття 3. Склад. Правила складування 2 год.

Заняття 4. Наголос. Інтонація 2 год.

Заняття 5. Правопис румунської мови 2 год.

Заняття 6. Орфоепія румунської мови 2 год.

Заняття 7 Структура словника. Загальні поняття 2 год.

Заняття 8. Морфологічна і морфемна структура слова. Його лексична структура 2 год.

Заняття 9. Слово. Поєднання слів. Зворот мови і вираз 2 год.

Заняття 10. Типи значення слів. Зміни змісту. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми 2 год.

Заняття 11. Процеси збагачення мови 2 год.

Заняття 12. Фразеологія. Лексикографія 2 год.

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин (денна)	Форми звітності
1.	Підготовка до лекційних та семінарських занять	28	Конспект
2.	Підготовка до проміжного контролю	4	Модульна контрольна робота
3.	Виконання індивідуальних завдань: - опрацювання першоджерел; - підготовка реферату - опанування понятійно - термінологічною лексикою;	20 10 10	Конспект першоджерел Реферат Глосарій
	Разом	72	

Зміст завдань для самостійної роботи

Виконати завдання (написання рефератів) за матеріалами наукової літератури. Розв'язання практичних завдань виконати відповідно посібників:

- Ion Toma, *Limba română contemporană. Privire generală*, NICULESCU, București, 2001.

- M.ihai Andrei, Iulian Ghiță, *Limba română. Fonetică. Lexicologie. Morfosintaxă. Sinteze și exerciții*, Editura CORINT, București, 1996.

Тематика рефератів додається.

Тематика рефератів

1. Фонетика в відносинах з іншими лінгвістичними і нелінгвістичними науками / Fonetica în relațiile ei cu alte științe lingvistice și nelingvistice
2. Артикуляторний і сприйнятливий аспект звуків / Aspectul articulatoric și perceptiv al sunetelor
3. Акустичний аспект звуків / Aspectul acustic al sunetelor
4. Фонологічний аспект звуків / Aspectul fonologic al sunetelor
5. Класифікація звуків. Різниця між голосними і приголосними / Clasificarea sunetelor. Deosebirea dintre vocale și consoane
6. Чергування голосних та приголосних звуків / Alternanța vocalelor, consoanelor
7. Теорія складу / Teoria silabei
8. Наголос слову / Accentul cuvântului
9. Форма і зміст слова / Forma și conținutul cuvântului
10. Категорії лексичних одиниць / Categoriile de unități lexicale
11. Ідентифікація слів / Identificarea cuvintelor
12. Аналіз лексичних одиниць / Analiza unităților lexicale
13. Зовнішня організація лексики / Organizarea externă a vocabularului
14. Внутрішня організація лексики / Organizarea internă a vocabularului
15. Структура словникового запасу / Structura vocabularului
16. Основний лексичний фонд румунської лексики - словниковий запас / Fondul principal lexical al vocabularului – masa vocabularului
17. Морфологічна та морфемна будова слова / Structura morfologică și morfematică a cuvântului
18. Склад лексики сучасної румунської мови / Organizarea vocabularului limbii române contemporane

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю* – семінарські заняття, індивідуальні завдання.
- 6.2. *Форми проміжного контролю* – модульна контрольна робота.
- 6.3. *Форми підсумкового контролю* – залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами, якість виконання індивідуального завдання у вигляді есе на тему «Рідна мова моя»

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі та включає два завдання. Відповідь на перше з них дає можливість оцінити рівень оволодіння студентом теоретичними питаннями з фонетики та лексикології. Друге завдання передбачає виявлення практичних навичок студента аналізувати виконати практичне завдання з фонетики та лексикології.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

1. Опишіть процеси збагачення внутрішньої лексики румунської мови.
2. Виконайте запропоновані практичні завдання:

A/ Faceți analiza fonetică a cuvântului: **experiență**

B/ Arătați structura morfematică a cuvintelor propuse:

arătare-

vitaminoză-

brigadier-

bucurie-

cămășuță-

căluș-

a coopera-

a combate-
cursant-
învățătură-

C/ Alcătuiți familia lexicală a cuvintelor *om, oraș*:

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів:

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	Зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
	Теоретична підготовка	Практична підготовка
5 балів	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
	Теоретична підготовка	Практична підготовка
4 бали	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
3 бали	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
2 бали	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
1 бал	студент володіє навчальним матеріалом частково	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача
0 балів	студент не володіє навчальним матеріалом	не спроможний виконувати практичних завдань завдання без допомоги викладача

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Конспект першоджерел	5
Реферат	5
Глосарій	5

Критеріями оцінювання *анотацій наукових статей* є вміння студента стисло визначати ключові позиції, які викладені автором у статті. Критеріями оцінювання роботи з *першоджерелами* є здатність студента тезово розкрити зміст запропонованого матеріалу. *Глосарій* теми оцінюється відповідно до повноти теоретико-методологічного забезпечення інтерпретації фонетичних та лексичних термінів критеріями оцінювання *презентації* є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження, творчий підхід до його структурування, креативність та оригінальність візуального представлення.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критично аналізувати теоретичний і матеріал та здійснювати інтерпретацію тексту, вміння наводити аргументи, робити логічні самостійні висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю (залік):

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор).

10. РЕКОМЕНДОВАНИ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10. 1. Основні джерела

10. 1. 1. Науково-теоретичні та методичні джерела

1. Gr. Brâncuș et alii, Limba română. Manual pentru studenții străini, EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ, București, 1991
2. Liana Pop, Victoria Moldovan, Lucia Uricaru, Scurtă gramatică (româna ca limbă străină), Cluj, 2002.
3. Melu State, Limba română. Ghid lexico-semantic de testare și învățare rapidă, București, 2001.
4. Mioara Avram, Cuvintele limbii române între corect și incorect, București, 2001.
5. Ilie Ștefan Rădulescu, Să vorbim și să scriem corect, București, 2002
6. Valeria Guțu Romalo, Corectitudine și greșală. Limba română de azi, București, 2000.
7. Eugenio Coșeriu, Introducere în lingvistică, EDITURA ECHINOX, Cluj, 1999
8. Mioara Avram, Marius Sala, Faceți cunoștință cu limba română, Editura ECHINOX, Cluj, 2001
9. Petcu Abdulea, Dicționar de ortografie, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995.
10. Mihail Andrei, Iulian Ghiță, Limba română. Fonetică, lexicologie, gramatică, stil și compoziție, exerciții. Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983
11. Angela Bidu-Vrânceanu, Structura vocabularului limbii române contemporane, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986.
12. Angela Bidu-Vrânceanu, Narcisa Forăscu, Cuvinte și sensuri. Polisemia, sinonimia, antonimia prin exerciții, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1988.
13. Mioara Avram, Ortografie pentru toți, Editura Academiei Române, București 1990.
14. Mioara Avram, Probleme ale exprimării corecte, Editura Academiei Române București, 1987.
15. Marin Bucă, Ivan Evseev, Probleme de semasiologie, Editura Facla, 1976.
16. Nicolae Corlățeanu, Ion Melniciuc, Lexicologia, Editura Lumina, Chișinău. 1992.
17. Ion Coteanu, Narcisa Forăscu, Angela Bidu-Vrânceanu, Limba română contemporană. Vocabularul. Ediție revizuită și adăugită, București, 1985.
18. Al. Graur, Limba română corectă, Editura Științifică, 1963.
19. Valeria Guțu Romalo, Corectitudine și greșală (Limba română azi). Editura Științifică, 1972.
20. Theodor Hristea (coordonator), Sinteze de limba română. Editura Albatros, București, 1984.
21. Ion Melniciuc, Practicum la Lexicologie, Editura Lumina, Chișinău, 1991.
22. Dorin N. Uritescu, Greșeli de exprimare. Vol. I, ed. a II-a, Steaua Procion, București, 1999.

10. 2. Допоміжні джерела

1. Marius Sala, De la latină la română, București, Univers Enciclopedic, 1998.
2. Ion Toma, Limba română Compendiu de teorie și aplicații practice. Fonetică-Fonologie. Lexicologie, Niculescu, București, 1994.

10. 3. Интернет-ресурси

1. <http://www.google.ro/search?q=Terminologie+didactic%C4%83&hl=ro&gbv=2&prmd=ivns&ei=>
2. <http://www.usch.md/Documents/Note%20de%20curs/Filologie%20Romana/Metodica%20pred%C4%83rii%20limbii>
3. http://www.litere.uvt.ro/vechi/documente_pdf/aticole/uniterm/uniterm3_2005/cvargal
4. <http://www.didactic.ro/materiale-didactice/concepte-si-terminologie-in-politicile-culturale-europene>
5. <http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=387&idb=>